

Aftale om kriminalforsorgens økonomi 2018-2021

En moderne og stærk kriminalforsorg – et trygt og sikkert samfund

Regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti er enige om en ny flerårsaftale for kriminalforsorgens økonomi i 2018-2021. Efterfølgende har Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti tilsluttet sig aftalen. Aftalen skal skabe rammerne for en moderne og stærk kriminalforsorg, som skal bidrage til, at Danmark er et trygt og sikkert samfund.

Kriminalforsorgen står i dag over for en modsatrettet tendens i samfundet. Kriminaliteten har igennem en årrække samlet set været faldende, hvilket har betydet færre indsatte og dermed ledig kapacitet i kriminalforsorgens institutioner. Omvendt er der sket en ændring i sammensætningen af de indsatte.

De indsatte afsoner generelt længere domme, og banderne fylder mere i fængslerne. Desuden har øget brug af alternative afsoningsformer som f.eks. fodlænke og samfundstjeneste for de mindst alvorlige forbrydelser betydet, at de mindst belastede kriminelle ikke længere kommer i fængsel i samme grad.

Det betyder, at kriminalforsorgens ansatte flere steder oplever en stigende forråelse, idet en del af de indsatte er blevet mere socialt og kriminelt belastede over tid. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at der er sket en stigning i antallet af magtanvendelser, ligesom der er sket en stigning i antallet af vold og trusler mod de ansatte i fængslerne. Det er helt og aldeles uacceptabelt, at dygtige fængselsbetjente, der passer deres arbejde til gavn for samfundet, udsættes for overgreb. Det vil aftaleparterne ikke stiltiende se til.

Kriminalforsorgen skal tilpasses den nye virkelighed. Der er behov for at styrke sikkerheden i fængslerne, så de ansatte kan gå trygt på arbejde, og der skal være en stærk indsats mod blandt andet indsmugling af narkotika, våben og mobiltelefoner. Der skal slås konsekvent ned, når det kommer til indsatte, som ikke vil respektere de regler, der er i fængslerne, og der skal sættes konsekvent ind over for bandekriminelle i fængslerne, der i de senere år er blevet en stigende udfordring for de ansatte.

Moderniseringen af fængsler og arrester skal fortsættes, så bygningerne løbende kan tilpasses de aktuelle kriminalitetsmønstre og ændringer i sammensætningen af de indsatte. Bygningerne skal indrettes til eksempelvis håndtering og placering af bandemedlemmer. Modernisering af fængsler og arrester vil betyde, at en række utidssvarende bygninger, hvor det ikke er muligt at udnytte den nyeste sikkerhedsteknologi og skabe tilstrækkeligt trygge forhold

for medarbejderne, kan lukes. Herved løftes både sikkerheden og mulighederne for en tidsvarende og effektiv drift.

For yderligere at understøtte en effektiv drift samt en modernisering af kriminalforsorgens organisation skal der desuden gennemføres en række effektiviseringstiltag i aftaleperioden, herunder tiltag som sigter på at styrke ledelsesindsatsen samt ensrette og standardisere arbejdsprocesser på tværs af kriminalforsorgen. Kriminalforsorgen vil udarbejde en implementeringsplan, som vil blive præsenteret for aftaleparterne.

Den resocialiserende indsats i kriminalforsorgen er et afgørende element i forhold til at sikre mindre tilbagefald til ny kriminalitet og dermed færre ofre. De resocialiserende indsatser iværksættes ikke kun for de kriminelles egen skyld – men for samfundets skyld. Derfor skal de resocialiserende indsatser målrettes de indsatte, der reelt ønsker at forlade den kriminelle løbebane – og dem som har en fremtid i Danmark.

Flerårsaftale for kriminalforsorgen 2018-2021

Aftaleparterne er enige om at øge kriminalforsorgens bevilling med samlet over 600 mio. kr. i aftaleperioden. Med aftalen sker der i aftaleperioden en markant styrkelse af kriminalforsorgen på følgende områder:

- Sikkerheden og trygheden i fængsler og arrester styrkes, så de ansatte, der hver dag løfter en vigtig samfundsopgave, kan udføre deres arbejde sikkert. Der etableres blandt andet to forstærkningshold af fængselsbetjente, som med kort varsel kan indsættes, hvor der er behov for et ekstra løft af sikkerheden og trygheden. Der investeres desuden i nyt sikkerhedsudstyr til en bedre fysisk sikkerhed i kriminalforsorgen.
- Bandemedlemmer fylder mere og mere i fængslerne og er en stigende udfordring for de ansatte og skaber også utryghed for de andre indsatte. Derfor styrkes indsatsen mod bandemedlemmer i fængslerne. Der tilføres ekstra fængselsbetjente til de afdelinger, hvor bandemedlemmerne særligt udgør en udfordring. Desuden øges sektioneringen, hvor det giver den største effekt for opgavevaretagelsen og personalets sikkerhed.
- Kriminelle udlændinge hører ikke hjemme i Danmark, og det er målet, at flest muligt udvisningsdømte skal afsone deres straf i hjemlandet. Der etableres et udvisningsfængsel, som indrettes efter, at der i fængslet udelukkende er indsat udvisningsdømte. Samtidig indføres der tvungen opsparring for de indsatte, så de udvisningsdømte selv sparer op til at afholde udgifter til hjemtransport.
- Der sættes konsekvent ind over for de indsatte, som ikke viser viljen til at komme ud af kriminalitet. Det skal blandt andet sikres gennem mere effektive og tidssvarende disciplinærsanktioner og en opstramning på udgangsmisbrug. Samtidig skal de indsatte, som kan og vil et liv uden kriminalitet, gives de bedste forudsætninger herfor.
- Kriminalforsorgens kapacitet tilpasses, så den giver mulighed for en mere moderne afsoning og er rustet til fremtidens behov. Der etableres et nyt stort områdearresthus med en høj grad af sikkerhed og effektive muligheder for sektionering. Der etableres også et kvindefængsel, så kvindelige indsatte kan afsones under tryggere forhold end i dag.
- De senere års modernisering af kriminalforsorgen fortsættes, så det sikres, at kriminalforsorgen drives effektivt og professionelt.
- Størstedelen af politiets arrestanttransporter overdrages til kriminalforsorgen, så kriminalforsorgens samlede transportorganisation styrkes, og politiressourcer kan frigøres til operativt arbejde.
- Der sættes med flerårsaftalen fortsat fokus på kriminalforsorgens arbejde i Grønland og på Færøerne.
- Aftalen indeholder herudover en række initiativer mv. vedrørende blandt andet alenevagter, supervision, erstatning for alvorligt tilskadekomne, sikkerheds- og efterretningsarbejde, besøgsafskæring, exitarbejde, etablering af fængselspladser i udlandet, beskæftigelsesvederlag, tandbehandling, evidensbase-ret resocialisering, GPS-fodlænke og fængselsbetjentuddannelse.

1. Styrket sikkerhed og tryghed for de ansatte

Sikkerheden og trygheden i fængsler og arrester skal styrkes til gavn for hele samfundet og for de ansatte, som hver dag løfter en vigtig samfundsopgave. Medarbejderne skal kunne gå trygt på arbejde.

Kriminalforsorgens ansatte er i dag udfordret af blandt andet episoder med vold og trusler samt bandegrupperinger, der ligesom i det øvrige samfund udfordrer de gængse spilleregler. Der skal være nultolerance over for de indsatte, der udfordrer personalets tryghed ved at fremsætte trusler eller udøve vold.

Der er allerede iværksat en række forbedringer i kriminalforsorgen blandt andet i form af de 21 tiltag mod indsmugling af mobiltelefoner og initiativerne i Taskforce Medarbejdersikkerhed om eksempelvis ny teknologi, et styrket efterretnings- og analysearbejde samt skærpede disciplinærstraffe for blandt andet upassende adfærd og sprogbrug mv. Ligeledes er der indført initiativer om nultolerance ved håndteringen af vold og trusler mod de ansatte.

Aftaleparterne er enige om at bygge videre på disse initiativer med henblik på at sikre en intensiv, målrettet indsats for styrket sikkerhed og tryghed for de ansatte.

Kriminalforsorgen vil herudover sikre, at mulighederne for at tilbageholde eller anonymisere oplysninger i bekymringsindberetninger vedrørende radikalisering og ekstremisme udnyttes fuldt ud, så de ansatte ikke skal frygte for repressalier.

Nyt sikkerhedsudstyr til bedre fysisk sikkerhed i fængsler og arrester

De senere års teknologiske udvikling med f.eks. privatejede droner og meget små mobiltelefoner har udfordret den fysiske sikkerhed i kriminalforsorgen. Derfor skal ny sikkerhedsteknologi anvendes til at øge den fysiske sikkerhed i fængsler og arrester, så mulighederne for indsmugling af ulovlige genstande som mobiltelefoner, våben, narkotika mv. svækkes. En høj grad af fysisk sikkerhed vil også have en positiv betydning for de ansattes sikkerhed.

Der lægges derfor med aftalen op til følgende:

- *En styrket indsats mod droner.*
Der gennemføres en styrket indsats mod droner for at minimere risikoen for indsmugling af ulovlige effekter. Indsatsen mod droner gennemføres faseopdelt, da det er et område i rivende teknologisk udvikling. Kriminalforsorgen vil indkøbe dronedetekteringsanlæg, som i første omgang vil blive installeret på de store lukkede fængsler, dvs. Enner Mark Fængsel, Nyborg Fængsel, Storstrøm Fængsel og Herstedvester Fængsel. Hvis implementeringen af dronedetekteringsanlæg i disse fængsler afsluttes med et godt resultat, vil tilsvarende udstyr kunne udvides til andre relevante institutioner.
- *Fokus på sikkerheden ved indgange til fængsler og arrester.*
Med aftalen prioriteres øgede sikkerhedsforanstaltninger ved indgange til fængsler og arrester. Konkret gennemføres ombygninger i Vestre Fængsel med henblik på

indførelse af visitationsområde for køretøjer. Yderligere vil metaldetektorkarme i fængsler og arrester blive opgraderet til en nyere og teknisk bedre model, ligesom flere MSD-detektorer (Magnetic Static Detector) vil blive taget i anvendelse. Sidstnævnte anvendes eksempelvis i adgangskontrollen til detektering af mobiltelefoner.

- *Forsøg med dashcams og bodycams.*
For at forebygge og dokumentere alvorlige episoder er der som led i opfølgningen på forslagene fra Taskforce Medarbejdersikkerhed i oktober 2017 igangsat et pilotprojekt med bodycams og dashcams. Bodycams er små kameraer, der bæres på uniformen, som med video og lyd kan optage hændelser. Dashcams monteres i fængslets biler og skal filme, hvad der sker inde i bilen. Hvis erfaringerne fra det igangværende pilotprojekt er positive, lægges der op til at udrulle ordningen til øvrige udvalgte fængsler og arrester.
- *Intensivering af videoovervågning.*
Med henblik på at understøtte de ansattes tryghedsfølelse, muliggøre en hurtig respons ved konfliktsituationer og forbedre muligheden for at dokumentere eventuelle voldelige episoder udvides den eksisterende brug af videoovervågning. Flere nye og bedre kameraer vil navnlig blive opsat på afdelinger, der er særligt præget af bandemedlemmer, ligesom allerede opsatte utidssvarende kameraer vil blive udskiftet.

Styrket personaleindsats for sikkerhed i fængsler og arrester

Det skal være muligt for kriminalforsorgen at styrke bemanningen på særligt belastede institutioner eller afdelinger, hvor der vurderes i kortere eller længere tid at være behov for et ekstra løft af sikkerheden og trygheden. Der lægges med aftalen op til, at der i kriminalforsorgen oprettes to nye enheder af fængselsbetjente (forstærkningshold), der skal betjene henholdsvis Øst- og Vestdanmark med base i centralt placerede lukkede fængsler. Hvert forstærkningshold vil bestå af ca. 15 betjente. Det betyder, at kriminalforsorgen vil råde over ca. 30 fængselsbetjente, der med kort varsel kan sættes ind i kortere eller længere perioder til eksempelvis at standse en negativ udvikling i vold og trusler eller håndtere risikoindsatte såsom bandemedlemmer. Forstærkningsholdene vil endvidere kunne indsættes i perioder med ekstraordinært sygefravær, eller hvor andre ekstraordinære omstændigheder nødvendiggør en midlertidig styrkelse af personaleindsatsen.

Øget fokus på alenevagter

Aftaleparterne er enige om, at indsatsen mod uplanlagte alenevagter skal fortsættes og forstærkes ved ensrettet og optimeret vagtplanlægning, omplacering af utryghedsskabende indsatte og indsættelse af forstærkningshold. Uhensigtsmæssigt alenearbejde skal desuden fortsat følges tæt, herunder ved indhentelse af kvartalsvise afrapporteringer om brugen af alenearbejde og ved iværksættelse af eventuelle andre tiltag, hvor det vurderes nødvendigt.

Systematisk supervision og opfølgning efter voldsepisoder

Konstruktiv hjælp og støtte fra kolleger og ledelse efter en episode, hvor en medarbejder er blevet udsat for vold eller trusler som led i sit arbejde, er ikke kun afgørende for medarbejderens bearbejdning af og reaktion på den konkrete hændelse, men har også en vigtig forebyggende effekt ved at reducere risikoen for fremtidige episoder med vold og trusler – både i forhold til den enkelte medarbejder og som læring for hele organisationen.

Derfor har kriminalforsorgen som led i opfølgningen på anbefalingerne fra Taskforce Medarbejdersikkerhed iværksat en afdækning af nuværende praksis for kollegial og ledelsesmæssig opfølgning efter episoder, hvor en medarbejder er blevet udsat for vold eller trusler, samt praksis for supervision på området med henblik på at udvikle nye modeller for såvel systematisk opfølgning efter den enkelte hændelse og systematisk supervision. Samtidig har kriminalforsorgen styrket dataindsamlingen på området, som skal bruges til at styrke sikkerheden for medarbejderne.

Aftaleparterne er enige om, at kriminalforsorgen skal styrke fokus på systematisk supervision og opfølgning efter voldsepisoder.

Øget mulighed for erstatning til alvorligt tilskadekomne i kriminalforsorgen

Der er i dag mulighed for at udbetale en særlig erstatning til ansatte i politiet, som invalideres eller omkommer under varetagelsen af visse politiopgaver, som traditionelt er forbundet med særlig risiko. Erstatningen er et supplement til erstatning efter de almindelige regler i blandt andet arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven. Aftaleparterne er enige om, at en sådan mulighed også skal gælde for ansatte i kriminalforsorgen.

2. Styrket indsats mod bandemedlemmer

Bandemedlemmer fylder ikke blot mere i gaderne, men også i fængslerne. Der skal sættes konsekvent ind over for bandemedlemmerne, der i de senere år er blevet en stigende udfordring for de ansatte, og som også skaber utryghed for de andre indsatte.

Der er blandt andet behov for en bedre screening og placering af bandemedlemmer og en øget brug af sektionering i kriminalforsorgens institutioner. For bandemedlemmer er et exitforløb afgørende for et liv uden kriminalitet, og derfor skal exit-arbejdet styrkes.

Intensiveret personalemæssig indsats over for bandemedlemmer

For at højne sikkerheden og skabe mere tryghed for personalet er aftaleparterne enige om at iværksætte en intensiveret personalemæssig indsats over for bandemedlemmer. Den intensiverede indsats skal bestå i tilførsel af i alt ca. 40 fængselsbetjente, der fordeles på afdelinger i fængsler og arrester, der er særligt præget af bandemedlemmer.

Den styrkede personalemæssige indsats skal ud over at være med til at højne sikkerheden på de pågældende afdelinger og skabe mere tryghed for personalet være med til at imødegå vold og trusler mod personalet og begrænse konflikter samt vold og trusler mellem indsatte.

Implementering af indsatsen vil ske efter en risikobaseret tilgang, hvor der blandt andet ses på antallet af fængselsbetjente på de konkrete afdelinger samt niveauet af fysisk sikkerhed.

Bedre screening og placering af bandemedlemmer

For effektivt at kunne bekæmpe blandt andet organiseret kriminalitet og for at styrke de ansattes sikkerhed skal kriminalforsorgen løbende forbedre sin evne til at vurdere de indsattes farlighed, kriminelle tilknytningsforhold, indbyrdes relationer mv., så blandt andet indsatte med varierende grad af tilknytning til bandemiljøet kan placeres og håndteres under de rigtige forhold.

Der lægges derfor med aftalen op til at styrke sikkerheds- og efterretningsarbejdet i kriminalforsorgen, som medio 2018 vil komme med et samlet oplæg til aftaleparterne om konkrete tiltag på området.

I den forbindelse kan blandt andet mulighederne for nedenstående indgå:

- En mere systematisk indsamling af viden om og sikkerhedsklassificering af de indsatte.
- En udbygget model for sikkerhedsklassificering af kriminalforsorgens institutioner.
- Et bedre match af indsatte og institutioner baseret på sikkerhedsrisici mv.
- En mere konsekvent indgriben over for indsatte med negativ adfærd mv.
- En bedre teknisk understøttelse og mulighed for indsamling af relevant viden.
- En mere fokuseret uddannelsesindsats for personalet i de forskellige sikkerhedsklasser.
- En yderligere intensivering af samarbejde og videndeling med andre relevante myndigheder.

Udvidelse af muligheden for besøgsafskæring for bandemedlemmer

Bandemedlemmer er i dag afskåret fra at modtage besøg fra medlemmer af den gruppering, som de selv er en del af, hvis den pågældende gruppering er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt mv. Aftaleparterne er enige om at udvide denne mulighed for besøgsafskæring til også at omfatte besøgende, som politiet skønner har en tilknytning til en anden bandegruppering. Det betyder, at bandemedlemmer fremadrettet som det helt klare udgangspunkt ikke kan modtage besøg fra andre bandemedlemmer under en verserende voldelig konflikt mv.

Øget sektionering

Sektionering giver blandt andet mulighed for at begrænse bandemedlemmers muligheder for at påvirke andre indsatte holdningsmæssigt, ligesom også kontrolmulighederne og personalets tryghed i håndteringen af denne gruppe af indsatte forbedres. Sektionering af bandemedlemmer er også med til at styrke sikkerheden og trygheden for de andre indsatte.

Der er allerede gennemført en lang række sektioneringstiltag i kriminalforsorgens eksisterende institutioner, men der kan fortsat etableres yderligere sektionering af f.eks. gårdtursarealer og beskæftigelsesområder.

Kriminalforsorgen vil foretage sektionering, hvor dette i det daglige arbejde vil give den største effekt for opgavevaretagelsen og for personalets sikkerhed. Konkret vil det betyde, at sektionering vil blive foretaget i institutioner i sikkerhedsklasse 1 og 2, der håndterer indsatte, som udgør en særlig sikkerhedsmæssig udfordring, herunder indsatte med relationer til bandemiljøet.

Derudover skal sektioneringsmuligheder og kommunikationsbegrænsninger indtænkes, når der etableres nye institutioner.

Styrket exitarbejde i forhold til bandemedlemmer

Tilbud om deltagelse i exit-forløb er en vigtig del af kriminalforsorgens indsats over for indsatte med tilknytning til en bandegruppering. Vigtigheden er blevet yderligere aktualiseret med Bandepakke III og kravet om, at indsatte, der er dømt efter bandebestemmelsen, skal deltage i et exit-forløb for at blive prøveløsladt. Professionalisering og styrkelse af exit-arbejdet med fokus på mere sammenhængende forløb – også efter løsladelse – skal ske ved udvidelse og styrkelse af allerede eksisterende initiativer og aftaler i henhold til den nationale rammemodel for exit-programmer og bandepakke I, II og III, herunder ved:

- Styrkelse af visitationsproceduren og den efterfølgende monitorering af personer i exit-forløb.
- Styrkelse af myndighedssamarbejdet (med samlet overblik og styring forankret i Det Nationale Exit-kontaktpunkt i Rigspolitiet).
- Afklaring af muligheder for mere målrettet placering i kriminalforsorgens institutioner.

3. Styrket indsats over for kriminelle udlændinge

Der er hvert år mange udenlandske statsborgere, som dømmes for kriminalitet og i den forbindelse udvises af Danmark. Da en stor del af de udvisningsdømte skal afsone en fængselsstraf, inden de kan udsendes til deres hjemland, fylder kriminelle udlændinge meget i de danske fængsler.

Aftaleparterne er enige om at sætte hårdere ind over for udlændinge, der afsone en dom for kriminalitet begået under deres ophold i Danmark.

Kriminelle udlændinge hører kort og godt ikke hjemme i Danmark. Det er således målet, at flest mulige udvisningsdømte udlændinge skal afsone deres straf i hjemlandet. De skal ikke sidde unødigt længe i danske fængsler.

I det omfang, det er nødvendigt at lade kriminelle udlændinge afsone i Danmark, er der ikke behov for at bruge kræfter i fængslerne på resocialiserende tiltag, som retter sig mod en

fremtidig tilværelse i Danmark. Afsoningstiden skal bruges til at forberede dem på at vende hjem.

Etablering af et udvisningsfængsel

Aftaleparterne er enige om at etablere et udvisningsfængsel i Ringe Fængsel, som vil skulle huse de udvisningsdømte udlændinge, som i dag er indsat i de særlige udrejseafdelinger i Nyborg Fængsel og Enner Mark Fængsel. Etableringen af et udvisningsfængsel vil betyde, at fængslets indretning og ressourcerne til fængslets drift vil kunne indrettes efter, at der i fængslet udelukkende er indsat udvisningsdømte. Det betyder, at der i overensstemmelse med de skærpede i afsoningsvilkårene for udvisningsdømte, der blev gennemført i foråret 2017, ikke vil skulle være de samme faciliteter eller ressourcer i fængslet til resocialiserende tilbud i form af uddannelse, undervisning og programvirksomhed, som forefindes i de øvrige fængsler. Tilsvarende vil gælde i forhold til social behandling mod stofmisbrug. Det er forventningen, at Ringe Fængsel kan idriftsættes som udvisningsfængsel i løbet af 2018.

Overførsel til afsoning i hjemlandet

Aftaleparterne er enige om, at arbejdet med at sikre overførsel af uviste kriminelle til afsoning i hjemlandet skal intensiveres, særligt i forhold til Rumænien, som i dag repræsenterer den største gruppe af udvisningsdømte i danske fængsler og arresthuse.

Etablering af fængselspladser i udlandet

Sideløbende med arbejdet med at sikre overførsel af uviste kriminelle til afsoning i hjemlandet er det aftaleparternes målsætning, at arbejdet med at oprette eller leje danske fængselspladser i udlandet, hvor udvisningsdømte skal afsone deres straf, fremmes. Aftaleparterne er således enige om at afsætte midler til, at regeringen fortsætter den igangværende undersøgelse af de juridiske, økonomiske og administrative rammer for at etablere danske fængselspladser i udlandet. Et vigtigt led heri er dialogen med de relevante partnerlande, herunder nedsættelse af bilaterale arbejdsgrupper.

Indførelse af tvungen opsparing for de indsatte

Alle indsatte skal efter de gældende regler selv afholde en række udgifter i forbindelse med udgang. Uviste udlændinge skal herudover efter de gældende regler selv afholde udgifter til hjemtransport i forbindelse med løsladelsen. Aftaleparterne er enige om, at der fremover skal tilbageholdes 15 pct. af de indsattes beskæftigelsesvederlag som en tvungen opsparing med henblik på at sikre, at de indsatte har midler til at betale de udgifter, som de selv skal dække i forbindelse med udgang eller løsladelse. For udvisningsdømte indebærer det, at staten alene skal afholde udgifter til hjemtransport, hvis det tilbageholdte beløb ikke er tilstrækkeligt.

4. Mere konsekvens og mindre tilbagefald

Der skal sættes mere konsekvent ind over for de indsatte, der ikke viser vilje til at komme ud af kriminalitet, og som ikke forstår at indrette sig efter reglerne. Dette er allerede sket ved en

---

række skærper af disciplinærsanktionerne for blandt andet negativ stærk adfærd, vold og trusler mod fængselspersonalet, upassende sprogbrug og besiddelse af mobiltelefoner.

For de indsatte, som gerne vil et liv uden kriminalitet, er det vigtigt, at kriminalforsorgen har en effektiv og målrettet indsats, som giver de bedste forudsætninger herfor. Kriminalforsorgen skal inddrage den nyeste forskning i, hvad der virker, og anvende kræfterne på de dømtede, der kan og vil motiveres til at ændre livsbane – og som har en fremtid i Danmark.

Aftaleparterne noterer sig, at kriminalforsorgen vil følge op på den tidligere igangsatte forskning om behandling af seksualforbrydere, herunder medicinsk kastrationsbehandling.

Derudover vil der blive udarbejdet en analyse af konsekvenserne ved en mulig øget brug af forvandlingsstraf i tilfælde, hvor den pågældende ikke betaler en idømt bøde.

Effektive og tidssvarende disciplinærsanktioner

Der nedsættes et udvalg af praktikere i kriminalforsorgen, der skal gennemføre et serviceeftersyn af de nuværende disciplinærstraffe og administrative reaktioner i fængsler og arresthuse. Udvalget skal belyse anvendelsen, oplevelsen og effekterne af reaktionerne i både den åbne og lukkede sektor. Udvalget skal desuden undersøge, om reaktionerne opleves som tilstrækkeligt hurtige, mærkbare og graderede, og om de vurderes at have den ønskede virkning. Hvis udvalgets arbejde viser, at det nuværende system ikke fungerer efter hensigten, vil kriminalforsorgen komme med forslag til de nødvendige justeringer samt undersøge mulighederne for eventuelt at indføre nye former for disciplinærstraffe, reaktioner og incitamentsløsninger. Udvalgets arbejde og kriminalforsorgens forslag skal foreligge aftaleparterne medio 2018.

Forenkling af reglerne om beskæftigelsesvederlag til indsatte

Beskæftigelsesvederlaget til indsatte består i dag af et grundbeløb samt en række forskellige tillæg. Aftaleparterne er enige om at foretage en forenkling af reglerne om beskæftigelsesvederlag. Kriminalforsorgen skal derfor – i forbindelse med implementeringen af en ny beskæftigelsesstrategi – gennemgå de forskellige tillæg med henblik på en forenkling. Beskæftigelsesvederlag vil fortsat skulle anvendes som incitamentsskabende instrument.

Udgifter til tandbehandling til indsatte

For indsatte, som udstår fængselsstraf eller forvaring, og som skal opholde sig i kriminalforsorgens institutioner i tre måneder eller mere, afholdes udgiften til tandbehandling i dag af kriminalforsorgen, i det omfang udgiften ikke afholdes af sygesikringen, og den indsatte ikke selv har midler hertil.

Aftaleparterne er enige om at ændre de gældende regler for betaling af tandbehandling til indsatte således, at de i højere grad flugter med de regler, som gælder i det omkringliggende samfund. Der vil i den forbindelse blive taget udgangspunkt i, hvilke ydelser kontanthjælpsmodtagere har mulighed for at opnå. Indsatte, som ikke måtte have formue eller indtægter, f.eks. på grund af arbejdsvægring, vil kun kunne modtage nødbehandling.

Endvidere gennemføres en undersøgelse af, om der inden for gældende ret vil være mulighed for at holde hjemlandet ansvarlig for finansiering af udgifter til eventuel tandbehandling af udvisningsdømte kriminelle.

Fokus på evidensbaserede indsatser

Som led i kriminalforsorgens flerårsaftale for 2013-2016 er der implementeret en ny måde at afdække, vurdere og visitere den indsatte eller den tilsynsdømtes risiko- og behovsområder via det såkaldte LS/RNR-redskab (Level of Service/Risk Need Responsivity). Redskabet kortlægger den dømtes risiko for tilbagefald til kriminalitet, og hvilken indsats der kan iværksættes for at imødegå risikoen.

Kriminalforsorgen er derudover ved at udrulle en databank, som i kombination med brugen af LS/RNR fremover kan danne grundlag for yderligere at belyse de dømtes behov for resocialiserende indsatser, og hvor det bedst kan betale sig at sætte ind.

På baggrund heraf er aftaleparterne enige om følgende:

- *Kvalitetsløft af modtagelsesproceduren*
Der skal ske et kvalitetsløft af modtagelsesproceduren i fængslerne ved en øget inddragelse af øvrige myndigheder og andre eksterne aktører allerede i forbindelse med modtagelsen af den dømte i fængslet.
- *Måltrening af beskæftigelsesindsatser*
Ud fra behovsafdekningen via LS/RNR-redskabet skal kriminalforsorgen målrette fængslernes beskæftigelsesindsatser og udbuddet heraf, så de retter sig mod de indsatte, der kan og vil et liv uden kriminalitet. Dermed prioriteres og allokeres ressourcerne til de indsatser, der reelt bidrager til at bringe den indsatte videre til et liv uden kriminalitet.
- *Styrket myndighedssamarbejde i forbindelse med løsladelse*
Der skal ske en yderligere styrkelse af løsladelsessituationen. Et nyt handlingskatalog (udarbejdet af kriminalforsorgen under inddragelse af Socialstyrelsen) indeholder en række anbefalinger, som kriminalforsorgen skal arbejde på at implementere internt og sikre, at viden fra kataloget udbredes til kommunerne. Kriminalforsorgen vil samtidig gå i dialog med KL om implementering af de anbefalinger i handlingskataloget, som er målrettet kommunerne.
- *Forankring af MOSAIK*
Gennem øget lokal faglig og ledelsesmæssig forankring skal der i Kriminalforsorgen i Frihed (KiF) ske yderligere styrkelse af den adfærdskorrigerende tilsynsmodel MOSAIK (Motiverende Samtaleintervention i Kriminalforsorgen).
- *Styrket Mentorordning*
Mentorordningen i KiF skal styrkes, således at de dømte, der har højest risiko for recidiv, får mulighed for tildeling af en mentor. Mentorens opgave vil fremover blive at understøtte MOSAIK-arbejdet og at støtte den dømte, når vedkommende har brug for yderligere indsats fra kommune, psykiatri eller behandlingssteder.

Udgangsmisbrug og brug af GPS-fodlænke til blandt andet bandemedlemmer

Et vigtigt led i indsatsen for at mindske risikoen for tilbagefald til ny kriminalitet er at give den dømte mulighed for at bevare kontakten til familien under afsoning. Dette kan blandt andet ske ved udgang fra fængslet. Udgang – og efterfølgende prøveløsladelse – giver derudover mulighed for at sikre et kontrolleret forløb frem mod endelig løsladelse med mulighed for at stille krav om overholdelse af konkrete vilkår mv.

Et vellykket udslusningsforløb forudsætter samtidig, at den dømte selv viser vilje til at komme ud af kriminalitet. Aftaleparterne er enige om at skærpe sanktionerne for udgangsmisbrug, så det har mærkbare konsekvenser, hvis den dømte misbruger en udgang til at undvige eller begå ny kriminalitet. Der skal på den baggrund tages følgende initiativer:

- Markant længere udgangskarantæne til indsatte, der undviger eller begår ny kriminalitet under udgang,
- skærpet praksis for overførsel fra åbent til lukket fængsel, hvis en indsat begår ny kriminalitet under udgang,
- skærpet praksis for prøveløsladelse, hvis en indsat begår ny kriminalitet under udgang eller i forbindelse med undvigelse fra udgang,
- skærpelse af regler og praksis over for indsatte, der gentagne gange har misbrugt en udgangstilladelse, således at de kun undtagelsesvis kan få tilladelse til uledsaget udgang og som udgangspunkt først i slutningen af afsoningen og med vilkår om at blive på udgangsadressen, og
- indskærpelse af, at en udgangsledsager som det helt klare udgangspunkt ikke må lade den indsatte ude af syne.

Det er i forbindelse med Bandepakke III desuden besluttet at igangsætte et forsøg med GPS-fodlænke i forbindelse med prøveløsladelse og udgang for bandemedlemmer. GPS-fodlænken skal skærpe kontrollen med, at den indsatte overholder vilkårene i prøveløsladelsen/udgangen. Der vil ved forsøgets afslutning blive udarbejdet en evaluering af forsøget.

Aftaleparterne er enige om, at regeringen på baggrund af evalueringen af forsøget skal overveje, i hvilket omfang der eventuelt skal ske yderligere udbredelse inden for kriminalforsorgens område og ramme af brugen af GPS-fodlænke.

5. Modernisering og fremtidssikring af afsoningen

Kriminalforsorgens institutioner skal give mulighed for en moderne afsoning, der kan justeres efter de aktuelle behov, og bygningerne skal indrettes til eksempelvis håndtering og placering af bandemedlemmer. Det udfordres i øjeblikket navnlig af en forældet bygningsmasse i arrestersektoren.

Et nyt områdearresthus

Arreststrukturen omkring København skal moderniseres, og der skal oprettes ét større og mere tidssvarende arresthus, hvorefter en række utidssvarende, små og dårligt placerede arrestere kan afvikles. Herved vil flere hundrede arrestpladser i en lavere sikkerhedsklassificering kunne løftes til de højeste sikkerhedsklassificeringer.

Aftaleparterne er enige om, at der skal etableres et nyt stort områdearresthus i nærheden af København, hvor behovet er størst, med over 200 pladser. Områdearresthuset skal projekteres og planlægges i den indeværende forligsperiode og forventes opført og færdigbygget efter forligsperioden.

Den nærmere placering besluttet af regeringen på baggrund af et oplæg fra kriminalforsorgen som følge af blandt andet de operationelle hensyn og snitfladerne til kriminalforsorgens interessenters arbejde, herunder politiets opgaveløsning. Det forudsættes, at områdearresthuset placeres centralt i forhold til vigtig infrastruktur, herunder navnlig det sjællandske motorvejsnet, så transporten til hele det sjællandske område kan nedbringes mest muligt. I forbindelse med placeringen vil der blive taget højde for eventuelle transportmæssige konsekvenser for politiet.

Et nyt områdearresthus vil udgøre en væsentlig sikkerhedsmæssig forbedring og fleksibilitet i forhold til den samlede arreststruktur omkring hovedstadsområdet, hvor en række af de farligste arrestanter er placeret, herunder bandemedlemmer. Et moderne, stort arresthus skal give effektive muligheder for sektionering af risikoindsatte, flere sikrede pladser (sikkerhedskategori 1 og 2), forhindring af ulovlig kommunikation, bedre adgangskontrol samt bedre vagtplanlægning og udnyttelse af storskalafordele i driften.

Aftaleparterne noterer sig endvidere, at der er ved at blive etableret en særligt sikret retssal i tilknytning til Vestre Fængsel. Den særligt sikrede retssal har blandt andet til formål at sørge for, at de mest risikofyldte retssager kan afholdes under særligt sikrede forhold, samt at politiet ikke skal anvende ressourcer på at transportere indsatte til retssager. Retssalen forventes klar til brug ved årsskiftet 2020/2021.

Etablering af et kvindefængsel

Kvindelige afsonere og arrestanter er i dag enten indsat på samme afdelinger som mandlige eller på særskilte kvindeafdelinger i institutioner med indsatte af begge køn. Der er en risiko for, at dette kan kompromittere kvindernes sikkerhed. Aftaleparterne er derfor enige om, at der – ligesom i Norge og Sverige – etableres et egentligt kvindefængsel. Kvindefængslet etableres i Jyderup Fængsel. Et kvindefængsel vil udover bedre sikkerhed i forhold til at undgå chikane og seksuelle og fysiske overgreb fra mandlige indsatte give mulighed for en mere tilpasset indretning af aktiviteter og beskæftigelse for kvindelige indsatte. Det er forventningen, at Jyderup Fængsel kan idriftsættes som kvindefængsel i 2020.

6. Fortsat modernisering og bedre styring af driften

Generel udvikling af kriminalforsorgen som organisation

De senere års arbejde med modernisering af kriminalforsorgens organisation skal fortsættes og styrkes, så det sikres, at kriminalforsorgen drives effektivt og professionelt.

Aftaleparterne er enige om, at der er behov for en modernisering af kriminalforsorgen. Det skyldes blandt andet, at kriminalforsorgen i dag i vid udstrækning er præget af traditioner, lokal praksis, manglende standarder og uensartede serviceniveauer.

I de senere år er der gennemført en gennemgribende reform af organisations- og ledelsesstrukturen i kriminalforsorgen, således at kriminalforsorgen har etableret fire regionale områder med selvstændig ledelse, som sammen med direktoratets ledelse udgør koncerndelingen.

For at understøtte at kriminalforsorgen fortsat forbedrer sin opgaveløsning og bliver mere effektiv, lægges der med aftalen op til at gennemføre en række effektiviseringsinitiativer, som blandt andet tager udgangspunkt i en gennemført analyse af kriminalforsorgen.

Både de øvrige nye initiativer samt effektiviseringsinitiativerne skal tilsammen understøtte en modernisering af kriminalforsorgen og blandt andet sikre, at der skabes en mere strømlinet og effektiv kriminalforsorg, så opgaveløsningen i forhold til kerneopgaven med afsoning og resocialisering bedst muligt understøttes.

Initiativerne vil blandt andet skulle sikre:

- En styrket implementerings- og eksekveringskraft i kriminalforsorgen.
- En optimeret anvendelse og tilpasning af kriminalforsorgens kapacitet, så den er bedre rustet til fremtidens behov.
- Anvendelsen af de mest effektive løsninger, herunder bedre vagtplanlægning, mere effektiv beskæftigelse til indsatte samt læring og ensretning i forhold til gode eksempler på tværs af kriminalforsorgens enheder.
- En bedre styret drift med udgangspunkt i best practice på tværs af kriminalforsorgen, herunder en mere effektiv bemandingsmodel, som kan frigøre betjente til andre prioriterede opgaver.
- En mere effektiv indsats samt et større ledelsesmæssigt fokus på nedbringelse af sygefravær.
- En standardisering af arbejdsgange, herunder i fængsler og KiF samt i forhold til indkøb og støttefunktioner med henblik på omkostningseffektivitet og en mere ensartet kvalitet på tværs af kriminalforsorgen.
- Kriminalforsorgen skal i aftaleperioden overveje brug af konkurrenceudsættelse, hvor dette kan give en merværdi, herunder blandt andet på uddannelsesområdet.

På den baggrund er der enighed om, at kriminalforsorgen kan realisere effektiviseringer på ca. 70 mio. kr. i 2018 stigende til ca. 260 mio. kr. i 2021.

Aftaleparterne er i forlængelse heraf enige om, at det er centralt, at kriminalforsorgen inden for rammerne af flerårsaftaleøkonomien fortsat skal kunne tilpasse sin opgaveløsning og drift til den konkrete situation og løbende udvikling.

Eftersyn af fængselsbetjentuddannelsen

Fængselsbetjentene er grundlaget for en effektiv og sikker kriminalforsorg. Fængselsbetjentene skal på den ene side stå for kontrol og sikkerhed af de indsatte og på den anden side støtte og motivere de indsatte til et liv uden kriminalitet. Derfor skal det sikres, at fængselsbetjentenes uddannelse giver de rette værktøjer til arbejdsopgaverne i hverdagen.

Der skal i løbet af 2019 laves et grundlæggende eftersyn af den eksisterende fængselsbetjentuddannelse, som blandt andet skal afdække kompetencebehovet i forhold til fængselsbetjentes opgaver, herunder i de forskellige sikkerhedsklasser, forbedre screeningen af ansøgere og øge fokus på fortsat egnethed og robusthed under uddannelsen. I forbindelse med eftersynet skal det endvidere overvejes, om der er mulighed for at sikre et øget samspil med det samlede uddannelsessystem, samt om der er behov for at oprette særlige specialer i uddannelsen til håndtering af specifikke opgaver, herunder i forhold til at øge rekrutteringsmulighederne.

Arrestanttransport

Med henblik på at frigøre politiresourcer til operativt arbejde samt at styrke kriminalforsorgens samlede transportorganisation er aftaleparterne enige om, at størstedelen af arrestanttransporterne overdrages fra politiet til kriminalforsorgen.

Kriminalforsorgen har allerede i dag ansvaret for transport af afsonere, ligesom Københavns Fængsler varetager ca. halvdelen af arrestanttransporterne i Københavnsområdet. Opgavens indhold er derfor kendt for kriminalforsorgen. Samtidig vil transportopgaven kunne optimeres gennem en mere effektiv tilrettelæggelse, når opgaven samles på landsplan.

Overdragelsen af arrestanttransporter kan ske gradvist til kriminalforsorgen fra efteråret 2018 med henblik på fuld overdragelse fra januar 2019.

7. Grønland og Færøerne

Kriminalforsorgen i Grønland vil i de kommende år have fokus på at udnytte de muligheder, som åbningen af en moderne, nybygget anstalt i Nuuk i 2019 vil skabe for hele det grønlandske samfund, herunder at ingen i Grønland fremover skal kunne dømmes til at afsone deres foranstaltning i Danmark langt væk fra familie og pårørende. Som led i driften af både den nye anstalt og de øvrige grønlandske anstalter vil Kriminalforsorgen i Grønland i de kommende år arbejde for at styrke det lokale samarbejde med øvrige myndigheder, erhvervslivet og relevante uddannelsesinstitutioner.

Når den nye anstalt i Nuuk åbner i 2019, vil indsatte, der efter den grønlandske kriminallov er dømt eller overført til anbringelse i Danmark, selv kunne vælge, om de fortsat ønsker at være

anbragt i Herstedvester Fængsel, eller om de ønsker at blive overført til den nye anstalt i Nuuk. Der gælder i dag regler om, at grønlandske indsatte i Herstedvester Fængsel i begrænset omfang kan gives tilladelse til udgang til Grønland, hvor kriminalforsorgen betaler rejseomkostningerne. Derudover kan pårørende til grønlandske indsatte én gang årligt få betalt en rejse til Danmark for at besøge de grønlandske indsatte, som ikke kan eller vil benytte sig af muligheden for en udgang til Grønland. Aftaleparterne er enige om at afskaffe betalt udgang til Grønland og betalte pårørendebesøg til indsatte grønlændere i Herstedvester Fængsel, som vælger at blive i Herstedvester Fængsel, når den nye anstalt i Nuuk åbner. Aftaleparterne noterer sig endvidere, at der på forslaget til finansloven for 2018 er lagt op til at afsætte en pulje på 10 mio. kr. årligt i perioden 2018-2021 til at styrke retsområdet i Grønland. Den konkrete udmøntning af retspuljen vil skulle ske i samarbejde med Grønlands Selvstyre.

For så vidt angår Færøerne er der behov for at opdatere de gældende regler om straffuldbyrdelse. Aftaleparterne er enige om, at den gældende danske straffuldbyrdelseslov inden for aftaleperioden skal sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning – efter udtalelse fra Færøernes Landsstyre – med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

8. Opfølgning i aftaleperioden

Aftaleparterne er enige om, at den politiske opfølgning på aftalen skal ske halvårligt ved forligskredsmøder mellem justitsministeren og retsordførerne fra aftaleparterne.

9. Økonomi

Aftaleparterne er enige om en ny flerårsaftale for kriminalforsorgens økonomi i 2018-2021. Den fremadrettede økonomi for kriminalforsorgen fremgår af tabel 1.

Tabel 1

Økonomi for kriminalforsorgens flerårsaftale 2018-2021

Mio. kr., (2018-pl)	2017	2018	2019	2020	2021
Bevilling til kriminalforsorgen	3.122,8	3.293,6	3.309,6	3.281,0	3.247,3

Anm. 2017-bevillingen svarer til bevillingsniveauet på FL17 opregnet til 2018-pl. ved anvendelse af det generelle pl-indeks. Bevillingen i 2018-2021 indeholder blandt andet midler afsat til skærpelse af straffen for grov vold mv., som lagt til grund i regeringens finanslovsforslag for 2018.

Kriminalforsorgen er ligesom øvrige statslige institutioner i aftaleperioden omfattet af generelle tekniske korrektioner og generelle tværgående effektiviseringsinitiativer i forbindelse med finanslovsprocesser mv.